

Jordbruksmarkens användning 2016

JO0104

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	4
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering.....	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	5
B.0 Inledning	5
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	6
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	7
B.2 Tillförlitlighet.....	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3 Aktualitet	8
3.1 Frekvens	8
3.2 Framställningstid	8
3.3 Punktlighet	8
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9

4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Samanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Jordbrukets struktur

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik

 Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statens jordbruksverk
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036-15 59 33
Telefax: 036-34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statens jordbruksverk
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ylva Olsson
Telefon: 036-15 64 10
Telefax: 036-34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning av strukturen i jordbruket SJVFS 2013:4 och Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning av näringsidkares odling av trädgårdsväxter SJVFS 2014:40.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (SFS 1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifter som härrör sig från enkätundersökningar gallras efter 10 år. Uppgifter från administrativa register berörs ej.

A.9 EU-reglering

Enligt Rådets förordning (EG) nr 543/2009 av den 18 juni 2007 om skördestatistik och upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 837/90 och (EEG) nr 959/93 är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om odlade arealer fördelat på olika grödor.

A.10 Syfte och historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretagen berörs andra år. Uppgifterna som samlas in ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

A.11 Statistikanvändning

I Sverige används statistiken bl.a. av branschorganisationer, enskilda företag och Jordbruksverket som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Inom EU används statistiken tillsammans med motsvarande statistik för övriga EU-länder som underlag för kalkyler, prognoser och utvärderingar.

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken bygger i första hand på uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (IACS) avseende år 2016, men även på uppgifter från en undersökning av samtliga företag genomförd år 2013 samt en trädgårdsundersökning avseende 2014 års produktion. Den preliminära och den definitiva statistiken baseras på något olika dataunderlag enligt följande.

De *preliminära uppgifterna*, som publiceras i maj år 2016 (JO10 SM 1602: Jordbruksmarkens användning 2016, preliminär statistik), baseras på ett preliminärt LBR enligt följande. Arealerna är de uppgifter som fanns i IACS den 2 maj år 2016.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2016, används de preliminära uppgifter i IACS som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd. IACS är inte slutligt eftersom företagen har rätt att ändra i SAM-ansökan till den 15 juni 2016.
- För de företag i LBR som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2016, används uppgifter i en enkät (strukturundersökning) genomförd i juni år 2013 eller uppgifter i en trädgårdsundersökning avseende 2014.

Den *slutliga statistiken*, som kommer att publiceras i början av 2017 (JO10 SM 1701: Jordbruksmarkens användning 2016, slutlig statistik), baseras på slutligt LBR för 2016 enligt följande.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2016, används de uppgifter i IACS som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd.
- För de företag i LBR som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2016, används uppgifter i en enkät (strukturundersökning) genomförd i juni år 2016.

A.13 Internationell rapportering

Redovisning sker till EU-kommissionen, Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det finns inga kommande förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Den *preliminära statistiken* redovisar jordbruksmarkens fördelning på olika grödor och i olika regioner i Sverige enligt ett preliminärt LBR, som i sin tur är baserat på:

- en enkätundersökning till samtliga jordbruksföretag som genomfördes 2013
- bearbetningar av preliminära uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (IACS) från den 2 maj 2016
- trädgårdsundersökning avseende 2014

Den *slutliga statistiken* redovisar jordbruksmarkens fördelning på olika grödor och i olika regioner i Sverige enligt LBR, som i sin tur är baserat på:

- en enkätundersökning till samtliga jordbruksföretag som genomfördes 2013
- bearbetningar av Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (IACS)
- trädgårdsundersökning avseende 2014

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I de *preliminära uppgifterna*:

- antal hektar för olika grödor
- antal hektar betesmark av olika slag.

I den *slutliga statistiken*:

- antal hektar för olika grödor
- antal hektar betesmark av olika slag
- antal jordbruksföretag med odling av olika grödor
- antal jordbruksföretag med betesmark av olika slag.

1.1.1 Objekt och population

Med *jordbruksföretag* avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Enligt den tidigare gällande EU-förordningen (se avsnitt A.9) kunde Sverige använda den sedan länge använda populationsavgränsningen som gällt för LBR även i de EU-reglerade strukturundersökningarna. I och med ikraftträdandet av EU:s förordning 1166/2008 förändrades målpopulationen för undersökningarna fr.o.m. år 2010. Detta föranledde även ett beslut om att ändra målpopulationen för LBR (se även avsnitt 4.1, jämförbarhet över tiden).

Målpopulationen utgörs av de företag som i maj 2016 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade sammanlagt mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm fri-landsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller
- innehade en djurbesättning som omfattade minst
 - minst 10 nötkreatur, eller
 - minst 10 suggor, eller
 - minst 50 svin, eller
 - minst 20 får och lamm, eller
 - minst 1 000 fjäderfä.

1.1.2 Variabler

I den *preliminära statistiken*:

- antal hektar.

I den *slutliga statistiken*:

- antal hektar
- antal jordbruksföretag.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av *totalvärden*.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I både de *preliminära uppgifterna* och den *slutliga statistiken* redovisas arealuppgifter totalt för riket samt uppdelat på:

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark.

I den *slutliga statistiken* redovisas antal företag som brukar marken totalt för riket samt uppdelat på:

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark.

I statistikdatabasen redovisas också den *slutliga* statistiken för jordbruksarealer fördelat på stödområde och kommun.

Följande grödslag redovisas:

- *Spannmål*: höstvet, vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd.
- *Baljväxter, grönfoder och vall*: ärter, åkerbönor m.m., konservärter, bruna bönor, majs, grönfoder, slåtter- och betesvall, frövall.
- *Potatis, sockerbetor, raps, rybs och oljelin*: matpotatis, potatis för stärkelse, sockerbetor, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs, oljelin.
- *Träda m.m.*: energiskog, trädgårdsväxter, andra växtslag, träda, ospecificerad åkermark.
- *Betesmark (ej åker)*: betesmark, slåtteräng, skogsbete, fäbodbete, alvarbete, mosaikbetesmarker, ospecificerad betesmark.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser år 2016.

1.2. Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I den *preliminära* och den *slutliga statistiken* förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. Dessa fel bedöms sammantaget ha obetydlig inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

I de *preliminära uppgifterna*, som publiceras i maj 2016, har inte alla förändringar som jordbrukarna har rätt att göra i sina ansökningar hunnit komma med. Jordbrukarna har fram till mitten av juni 2016 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken på dessa ändringar beror bl.a. på hur stora höstsådda arealer som utvintrat.

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga jordbruksföretag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning och undertäckning förekommer i den *preliminära* och *slutliga statistiken* om uppdateringen av jordbruksföretag i rampopulationen inte har blivit komplett. Rampopulationen utgörs av LBR. Ramen för 2016 års undersökning består av LBR 2015 kompletterat med information från administrativa register såsom t.ex. Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd (IACS) och centrala nötkreatursregistret (CDB) för 2016.

2.2.3 Mätning

I de *preliminära uppgifterna* förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (IACS) eller uppgifterna på enkätundersökningens svarsblanketter är felaktiga. En orsak till avvikelser är att ansökan om areal-baserade stöd görs innan den egentliga sådden genomförs. Jordbrukarna har fram till mitten av juni 2016 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken på dessa ändringar beror bl.a. på hur stora höstsådda arealer som utvintrat.

I de *slutliga uppgifterna* förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (IACS) eller uppgifterna på enkätundersökningens svarsblanketter är felaktiga. *Mätfelen* i de administrativa registren kontrolleras årligen genom administrativa kontroller och kontroller i fält. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden.

2.2.4 Svartsbortfall

Den *preliminära* och *slutliga statistiken* baseras till en del på en enkätundersökning till jordbruksföretag som inte ansökt om stöd. Svartsbortfallet bland dessa var ungefär 3 %. Resultatet har dock korrigerats för detta.

2.2.5 Bearbetning

Fel från bearbetningsprocessen bedöms vara små.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

-

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Denna statistik redovisas två gånger varje år.

3.2 Framställningstid

För den *preliminära statistiken* ca 1 månad. För den *slutliga statistiken* ca tre månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med år 2010 har definitionen av vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 och senare inte är fullt jämförbara med 2009 och tidigare.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på mer än 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. Från och med 2010 används därför en avgränsning på mer än 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehåller LBR 68 150 företag 2010. Med den nya avgränsningen innehåller LBR 71 091 företag 2010. Således gör den nya avgränsningen att LBR ökar med ca 3 000 företag 2010. Dessa företag återfinns i stort sett bara i storleksklassen företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

Företagsbegreppet i LBR och IACS skiljer sig åt. Med ett jordbruksföretag i LBR avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. IACS består i sin tur av personer/företag som ansökt om arealbaserade stöd.

I samband med EU:s senaste jordbruksreform, som genomfördes i Sverige år 2005, ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd kraftigt. En stor del av de nya ansökningarna kom från jordbrukare som tidigare inte ansökt om stöd och därmed inte funnits med i registret över de arealbaserade stöden. En stor del av dessa jordbrukare kunde inte heller hänföras till ett befintligt företag i LBR.

I de fall en jordbrukare som ansökt om arealbaserat stöd inte kan hänföras till ett befintligt företag i LBR skapas ett nytt företag. Det ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd 2005 ledde därför till att antalet företag med mer än 2,0 hektar åkermark 2005 blev ca 8 000 eller 12 % fler än 2003. Effekten på arealen åkermark var däremot liten. Ökningen av antalet företag i jordbruksstatistiken 2005 jämfört med tidigare år innebär inte med säkerhet att den faktiska strukturen i jordbruket förändrats på motsvarande sätt.

Det bör även påpekas att för åren 1999 - 2003 ingår inte jordbruksföretag med upp till 2,0 hektar åkermark eller trädgårdsodling.

Preliminära uppgifter för 2016 publiceras i maj 2016 och slutlig statistik för 2016 publiceras i början av 2017. Uppgifterna är i båda fallen jämförbara med motsvarande tidigare års *slutliga statistik* samt *preliminära uppgifter* från 2011

och senare. Detta beror på att *preliminära uppgifter* för 2010 och tidigare baserades enbart på de arealer som brukarna angett i sin SAM-ansökan medan *preliminära uppgifter* från 2011 och senare baserats på ett preliminärt LBR, vilket även inkluderar företag som inte sökt stöd.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter om jordbruksmarkens användning återfinns även i de Statistiska meddelandena om skördestatistiken och dessa överensstämmer med några mindre undantag med de arealer som redovisas i denna arealstatistik.

Jämförbarheten torde vara god med motsvarande statistik för övriga EU-länder, och de slutliga grödarealerna för 2016 överensstämmer med några mindre undantag med de grödarealer för Sverige som Eurostat senare kommer att redovisa vid publicering av skörde- och arealstatistik för EU-länderna.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

-

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 10 SM 1602 (preliminär statistik) samt JO 10 SM 1701 (slutlig statistik) på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se/statistik, samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Vissa uppgifter publiceras även i Jordbruksstatistisk årsbok. Uppgifterna delges också EU:s statistikorganisation Eurostat som publicerar dem i en publik databas tillgänglig på epp.eurostat.ec.europa.eu.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, diagram samt korta textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB kan på beställning utföra specialbearbetningar av materialet.

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Ylva Olsson på Jordbruksverket, telefon 036-15 64 10, e-post statistik@jordbruksverket.se. För specialbearbetningar, kontakta enheten för lantbruksstatistik på SCB, telefon 019-17 60 00.